

“EXPOLANGUES”

HIZKUNTZEN ETA NAZIOARTEKO KOMUNIKABIDEEN III. ARETOA

1985.eko Otsailaren 22an

J. L. Lizundia

1984.urtean EXPOLANGUES delako Erakusketan parte hartu zuen Euskaltzaindiak, soilik bere izenean, nahiz eta Eusko Jaurlaritzaren diru babesak gehien bat laguntzen zuelarik.

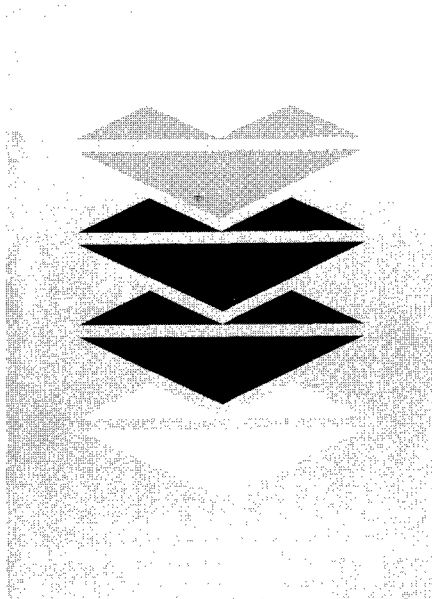
Aurtengorako ere deia egin ziguten Paristik, eskeintza hau Jean Haritschelharren izenean zetorrelarik. Urriaren hasieran Euskaltzainburu-ordeak, horretaz, gutun bat zuzenean idatzi zion Joseba Arregi, orduko Kultura Saileko Kontseilariari eta hil horren 10ean bilera bat egin genuen, Bilbon, Haritschelhar berak, Jose Antonio Aranak, Rosa Mari Arzak, Juan Jose Zearretak eta bostok, antolakizuneko lehen pausak emateko. Urriaren 19an, Euskaltzainburuak sinaturiko eskabide ofizial bat egin zitzaion Joseba Arregi jaunari, Jaurlaritzaren babesa eskatuz batetik, eta gurekin batera elkarrekin Parisera joatea eskatuaz. Horren ondoren, abenduaren 7an, bilera bat izan genuen Lakuan, Haritschelhar, Arana, Zearreta eta laurok, Euskaltzaindiaren antolatzaile bezala eta Jose M.ª Velez de Mendizabal, Martin Ugalde, Eneko Oregi eta Jose Ignacio Ruiz Olabuenaga, Jaurlaritzatik, bertan zirelarik. Hemen finkatu genituen bi Erakundeon arteko partaidetzak. Guzti honen kontu eman zen, Durangon egindako Zuzendaritzako batzarrean eta Abenduko hileroko batzarrean. Harez gero, zenbait antolakizun bilera egin ziren, bai Arbieton eta bai Lakuan, prestakuntza lanak burutzeko.

Euskaltzainditik Erakusketaren hasiera bezperarako, alegia, Urtarrilaren 30erako, Jose Antonio Arana eta biok joan ginen, standa aurretiaz prestatzeko. Biharamunean hasten zen Azoka eta han ziren, J. Haritschelhar, Euskaltzaindiaren arduraduna. Jaurlaritzatik, Jose M.ª Velez de Mendizabal, Kultura Saileko Kontseilari-ordea; Martin Ugalde, Sail bereko Euskararen Arazoetarako Zuzendaria eta sekretaria bi, Maite Sukia eta Maite Segurola etorri ziren. Igandean, Jose Antonio itzuli zen beroni txanda egitera, Rosa Mari Arza joan zelarik. Rosa Marik eta biok desmontatu genuen standa biharamunean eta berrigorri “Transports Gondrand” etxearen bidez Irunera merkantzia.

Ia 300 stand zeuden, 5 iladatan kokaturik, 450 Erakunde edo Elkarteren izenean. Euskaltzaindia A-68 zenbakidun standean zegoen, beraz, lehen kalean. Agian, iaz hobeto zegoen B iladan, B-C kalea erdirengoa bai zen. Urtarrilaren 31an, goizeko 10etan zabaldu zen EXPOLANGUES eta Otsailaren 5ean, arratsaldeko 7etan itxi. Egun guztietan, eguerdian hertsu gabe, ordutegi hori zuen, salbu astelehenean, egun honetan, gaueko 9ak arte egon bai zen irekirik.

Aurten bi aldiz alokatu genuen batzar edo mahainguru aretoa. Lehendabizi, Urtarrilaren 31an, arratsaldeko 5 t'erdietan, bertan parte harturik: Jean Haritschelhar eta Martin Ugaldek, azaldu zuten gaia: "La langue basque (situation et perspectives)" izanik. Otsailaren 4ean, goizeko 11 t'erdietan, izan zen bigarren mahaingurua: "La langue basque dans l'enseignement" gaiaz eta parte hartzen zutelarik, J. Haritschelharrengandik aparte, Itziar Idiazabal, Jaurilaritzako Oinarrizko Hezkuntza Orokorraren Zuzendaria eta Mikel Zalbide, Hezkuntza Saileko Euskara Zerbitzu Burua. Honetaz, zehatzago mintza daiteke Haritschelhar jauna bera ere.

200.000 lagun baino gehiago pasatu omen ziren 5 egunetan Azokatik, iaz baino doblea, diotenez. Bisitari asko izan genituen egun horietan, mota guztietakoak, hala nola: ostiralean, Aina Moll, Kataluñako Generalitateko "Directora de Política Lingüística"; larunbatean, Joan Raventos, Espainiako Enbajadorea Parisen; astelehenen, Jean-Pierre van Deth jauna EXPOLANGUESen Zuzendari Nagusia eta astartearen, ez zuzenean gure stand aurretik, baina bai ondotik, Jean-Pierre Chevenement jauna, Hezkuntzako Ministraria. Gure standera hurbiltzen zirenetatik, asko, hizkuntz irakaskuntzan interesatuak ziren; beti bezala, euskararen bere berezitasunagatik kezkatuak edo arduratuak; euskararen egoera sozio-linguistikoa eta juridikoaren berri jakin nahi zutenak, bai Hezkuntza aldetik, eta bai Administrazio aldetik; beste hizkuntza txiki edo berezietakoak, gurearen berri edo harremanekin interesatuak, hala nola, armeniarak, korearrak, bretoiak, hebraiarrak, ozitaniarrak, bereberak, turkiarrrak, Yugoslaviarrak, Westhock-eko flamendarrak eta abar, noski, beti bezala, katalanekin izan genituen harremanik gehien. Azpimarratzekoa da Pariseko Euskal Etxekoekin harreman ugari izan genituela eta baita ere laguntza, batez ere, Allande Boutin eta Olivier Girygandik. UNESCOkoekin ere harremana izan genuen, hain zuzen, han agertu bai zen, lehendabiziz, UNESCOren Albistaria euskaraz.

Komunikabideekin aski harreman izan genituen. Euskal Telebista bertan izan zen, Velez de Mendizabal, Haritschelhar eta niri elkarrizketak eginaz eta Martin Ugaldere mahaingurua hartuaz, baita ere, Erakusketaren bista ugari hartuaz eta Zuzendari Nagusiari ere, elkarrizketa bat eginaz. TV3koek ere han egon ziren eta baita “Radio Nacional de España”ko eta Baionako “Radio France”koak ere agertu ziren. Hemendik, batez ere, Euskadi Irratia arduratu zen informazioaz, Paris inguruan bizi diren Frantziako minorien “Radio Pays” delakokoak ere elkarrizketa bat egin zizun.

Gure standa iaz baino askoz hobeto egon zela esango nuke, liburu gutxiagorekin, grafiko ugariagorekin, eta abar. Hala eta guztiz ere, badago zer hobetu, batez ere, bai guk, bai Velez de Mendizabal eta bai Martin Ugalderek uste dugulako HABE eta EITB egon beharko liratekeela. Stand handiago batetan, batez ere, HABEK izango luke xede berezi eta garrantzitsu bat hizkuntzaren irakaskuntzaz, zer erakutsi eta zer ikasi duelarik, batek idatzi zigun bezala. Honetaz esan behar da, orri batzuk jarri genituela bakoitzak bere kritika edo atxikimenduak agertzeko, interesgarri izanik askok jarritakoak. Jaurlaritza eta Euskaltzaindiaren koedizioz, euskarari buruzko folleto asko banatu ziren. Euskarazkoa, Euskaltzainburuarena izanik; frantsesezkoa, Pierre Lafitterena; gaztelaniazkoa, Antonio Tovarrena eta ingelesezkoa, Luis Mitxelena. Gure standean telebista bideoarekin jartzea interesgarri izan zen: *Tasio*, *Arrantza*, *Bertsolaritzaren historia*, *To be or no to be*, *Dallas*, zenbait dokumental eta informatibo eman ziren, besteak beste. Kultura Sailekoen eta gure ustez, datorren urterako lehenagotik hasi behar da prestaketa, xedeak zehatzago finkatuaz eta agian, Euskaltzaindiak stand handiago batetan, laurdena aski izanik. Gure aparte ere baziren euskal liburuak, Espainiako standean, hain zuzen, INLEK guri erosiak.

“EXPOLANGUES” orokorki: esan behar da geroago eta gehiago, Erakusketa hau munduko hizkuntzen Feriari garrantzitsuena bihurtzera doala, jadanik ez bada; euskarak hor egon behar du, beste hizkuntza txikiekin batera, baina baita ere beste hizkuntza nagusien ondoan. Baina batez ere, hizkuntzen irakaskintzari murgildua da eta presezki, horretaz informatikak gero eta gehiago duen presentzia nabarmena da ageri.

Euskaltzaindiaren Bibliotekarentzat ere liburu eta dokumentazio interesgarriak ekarri ziren, baina agian, erosketa ugariago eta planifikatuagoa egin beharko litzateke EXPOLANGUESen bertan eta batez ere, Biblioteka Nazionalean kopiak eta abar gureganatu. Guzti honetaz, nik baino zehatzago hitz egin dezake Jose Antonio Aranak.

Eskumatatik ezkerretara: Jose Luis Lizundia, Euskaltzaindiko Idazkariordea; Joan Raven-tós, Espainiako Enbaxadorea, Parisen, eta beronen bi diplomazi laguntzaile.